

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven jugoslavije: Celo leto 140 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru. Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon Interurban št. 113.

Božične misli.

Ponosni poganski Rim si je po dolgotrajnih borbah podjarmil vse narode sveta. Octavianus Augustus si je postavil cesarski prestol ter ga opremil z dotedaj nepozanim sijajem in veličjem. Prvič po dolgem času je onemel hrup boja. Na svetu je napočil mir. Bila je tajnostna tihota, kakor da bi se pripravljalo nekaj izrednega in velikega. Narodi so zaslutili novo, veliko bodočnost. Zgodilo pa se je drugače, kakor so mislili ljudje. V rokah cesarja Avgusta je ležala usoda sveta; njegova volja je ukazovala svetu, kakor daleč je bil znan; njegovo ime je plavalo na ustnicah vseh. Laskavi in sladkasti so se že pripravljali, da mu zgradijo oltarje.

V 42. letu njegove vlade in v 30. letu njegovega carevanja pa se je zgodilo nekaj nepričakovanega in ne-navadnega. V betlehemskega skalnega hleva leži na rokah siromašne žene iz ljudstva malo, slabotno dete. Ali je mogoče večje nasprotje, kakor med carjem Avgustom na zlatem prestolu, kojega roka vodi usodo milijonov, in med otrokom v betlehemskega jaslcah? Tam veličje, bogastvo in moč, tu ponižnost, siromaštvo in slabost.

Nekaj let kasneje je Avgustus naslednik, cesar Tiberij († l. 37) sedel na otoku Capri. Težka bol mu je razjedala dušo. Rimska država, koje vsemogočni vladar je bil, mu je povzročala velike skrbi. Ponlepnost in razkošnost višjih slojev je delovno ljudstvo izžela do krvi. Bolehnik, siromak, slabotnež, žena, otroci, vse to je bilo brezpravno. Nad vse žalosten je bil položaj sužnjev, ki so tvorili največji del prebivalstva rimske države. Čim bolj je rastla civilizacija in olik, tem bolj se je gorsala usoda sužnjev. Cesar Avgust, ki je vse storil za prospeh znanosti in umetnosti, je dal usmrtiti na tisoče in tisoče sužnjev ter se je veselil, ko je njegov prijatelj Pollio sužnje dal pometati v vodo kot hrano ribam. Žeja po krvi je rimsko ljudstvo ravno tako prevzemala, kakor glad po kruhu. Panem et circenses — kruh in igre: tako je neprestano klicalo in zahtevalo rimsko ljudstvo ter se najbolj radovalo nad krvavimi igrami v cirkusu, kjer je v zabavo ljudstva krvavelo in izkrvavelo na tisoče ljudi.

Vse to je premišljal cesar Tiberij. Hotel je pomagati, pa ni mogel. Njegov prednik Avgust je izdal dobre zakone, ki pa niso mogli pomagati, ker se niso izpolnivali. Globoka otožnost je prevzela Tiberijevo dušo. In Tiberij je skušal, kakor poroča rimski zgodovinar Tacit, svojo globoko togo zadušiti v okrutnosti in po-hotnosti.

Medtem pa je betlehemske Dete že začelo izvrševati svoje božje poslanstvo. Zveličar sveta je podučeval ljude, zdravil bolnike, tolažil žalostne, obujal mrtve, skazoval grešnikom in izgubljenim največje usmiljenje. Dokazal je vlastodržcem, modrijanom in farizejem, da bistvo religije ni v zunanjih oblikah in obredih, marveč v ljubezni do Boga in bližnjega. Za svoj nauk je dal svoje življenje, s svojo smrtjo na križu je dovršil odrešenje ljudi in narodov.

Leta in stoletja teko pred našim duševnim očesom. Leta 69. po Kr. se je zrušil tempelj kapitolinskega Jupitra v Rimu. Leta 70. so Rimljani razdejali judovski tempelj v Jeruzalemu. Ti dve največji svetišči predkrščanskega sveta sta padli v dokaz in znak, da je staro preteklo, da je napočila nova doba zveličanja. Po desetkratnem krvavem preganjanju, po tristoletnem boju je Kristova vera izšla iz podzemskih katakomb ter stopila na prestol svetovnega vladarja. Toda Rim pade ter postane plen in suženj barbarov.

Nekdaj tako slavna in mogočna država Rimljanov leži v razvalinah. Carska krona je padla z glave ponosnih rimskih imperatorjev. Njihovo žezlo je strto. Od njih ni ostal niti prah.

Dviga pa se druga država, lepša, popolnejša in mogočnejša. Drugo ime plava na ustnicah vseh, živi v vseh sredi, in to ime je posvečeno od roda do roda; to kraljestvo raste od stoletja do stoletja. In kdo je tisti, ki si je svet osvojil? To je betlehemske dete, Kristus, sin živega Boga.

Rimska država se je zrušila, ni pa z njo padla Kristova Cerkev, marveč je ostala ter se razširila. Na razvalinah starega sveta so vznikale nove države, čas razbije tudi te. Kristovo kraljestvo pa ostane ter nadaljuje svojo zmagovalno pot skozi človeštvo. Božje delo je to. In kdo ga je izvršil? Betlehemske Dete, Sin božji!

Skoro 2000 let je preteklo, odkar se je betlehemska skrivnost pojavila na svetu ter se je začelo delo odrešenja. Bila so to leta boja. Trikrat se je med tem spremenilo obličje sveta in vedno je šla borba za življenje in smrt. Poganska sofistika, oprta na moč rimskega imperatorja, kriva vera srednjega veka, oprta na surovost in moralno propalost, lažnjiva filozofija novega časa, oprta na absolutizem in anarhijo, to so bile tiste velesile, s katerimi se je krščanstvo moralo boriti. Bojevalo se je ter zmagalo. Med preganjalcev je že davno zlomljen, kriva vera je premagana in prevrta se prinesli Cerkev blagor in novo življenje. Kdo ji je dal to moč, da je brez škode šla skozi ogenj preganjanj in napadov, da je

odbila vse navale sovražnih sil, da se je vedno iznova dvignila, ko se je dozdevalo, da je blizu smrti, da se je zmiraj tem bolj ojačila, čim slabše je na videz bila? To je bilo betlehemske Dete, Bog in človek v eni osebi.

Kristova vera in Cerkev je največja duhovna in moralna sila na svetu. Ona poklanja poedince in narodom v dar dve največji dobrini: resnico in življenje. Tega božanskega daru je deležen vsak, kdor ga hoče sprejeti. Ti dve dobrini zajamčujeta poedincu in narodu obstoj, prospeh, stanovitnost in nepremagljivost. Za mali naš slovenski narod je to dejstvo, ki ga izpričuje vsa njegova zgodovina. V Kristusu in njegovi Cerkvi je vir življenja za naš narod, je vrelo njegove odpornosti in jamstvo njegove nepremagljivosti. S to zavestjo pristopa naš narod poln zaupanja k jaslcam betlehemskega Deteta.

Politični položaj.

Službena volilna agitacija za korupcioniste po južnih krajih. PP režim je vpregel v volilno agitacijo državne urade in uradnike. Agitira se po vseh uradih in sicer s strahovanjem in z raznimi obljubami vseh mogočih in nemogočih materialnih koristi. Razlika glede na obljube je ta, da malim ljudem kot: kmetom in obrtnikom, se obljublja malenkosti in se jim daje upanje na dosego bolj neznatnih koristi; gospodi iz višjih slojev se ponujajo kar največje porcije. Tako n. pr. so kupili radikali za te volitve enega od bolj mogočnih kandidatov za 7000 kubikov lesa iz državnega gozda. Glavni agitatorji za radikale dobivajo po 300.000 din. kar na roko za agitacijske stroške in za nakup volilcev. To so čisto madžarske metode v balkanski izdaji in o kaki svobodi pri volitvah po naših južnih krajih ni niti govora. Z manjšimi ljudmi postopajo tako-le: režimci so osnovali po posameznih mestih agitacijske urade, ki so v stalnih zvezah ter stikih s sodnim uradom in okrajnim glavarstvom. Sodnijski in davčni uradi so začeli uprav sedaj iztirjavati na vso moč razne globe in davke in sicer čisto neusmiljeno in brezobzirno. Po selih so se razlezli razni eksekutorji in pandurji, ki so s polno paro na delu. Ravno ob istem času, ko vršijo eksekutorji rubeže po vaseh, hodijo krog te uboge seljske raje režimski agitatorji, ki prigovarjajo ljudem, naj se obrnejo v svrhu odpo-moči na agitacijski urad v mesto. Ko je prišel tak ubogi trpin enkrat v agitacijski urad, ga najpoprej upišejo v radikalno stranko, nato se mu obljubi, da se mu bo davek odpisal, globa zmanjšala itd. Kar nato sporoči agitacijski urad sodnemu in davčnemu uradu, da se naj naprav tem in onem seljaku postopa bolj širokogrudno. Priprosti narod uvidi, da je tako postopanje ogabno in nemoralno, a kaj hoče, ako ga tirajo režimci potom državnih uradov v obup. A na dan volitev bo tudi priprosti seljak iz južnih krajev spustil kroglico v ono škrinjico, v katero bode on sam hotel. Čisto naravno je, da se mora pošten človek braniti tako, kakor zna, ako se sreča s hajdukom v gozdu in mu ta zapreti s smrtjo. Treba še tudi omeniti, da igrajo osobito po Bosni v tej volilni borbi veliko ulogo drva in les iz državnih šum. Bogatim ljudem se dajejo velike količine lesa, seljakom se pa ponuja samo malenkost. Seljak rabi kako desko ali samo eno drevo — državni logar hodi po zapovedi državnega urada okrog po selih, poziva kmete, da se vpišejo med radikale in potem hajdi v šumo, kjer se odkaže vsakemu novopečenemu radikalu to in ono drevo. Slično se postopa tudi z izstavljanjem orožnih listov.

Meja proti Albaniji zaprta. Radi nemirov v Albaniji je vlada na predlog dr. Ninčiča sklenila mejo ob Albaniji zapreti za vsak promet. Vsak, ki mejo prekorači, bo razorožen in interniran.

Neuspehi dr. Drinkoviča. Minister brez portfelja ali kakor Hrvati pravijo brez »torbe« je napravil agitacijsko potovanje in se je zopet vrnil v Beograd. Na svojem potovanju po Hrvatski in Dalmaciji je poskušal najti okrožje, kjer bi lahko kandidiral. Povsod pa je bil sprejet s preziranjem in niti njegovi nekdanji najožji prijatelji niso hoteli občeovati z njim, odkar se je prodal PP režimu. To potovanje pomeni zanj popolni neuspeh in z ozirom na to se je pojavil proti njemu oster odpor in se zahteva, da izstopi iz vlade, ker se je pokazalo, da je cena, za katero se je prodal, bila prevelika, ker ne more nič koristiti na Hrvatskem in v Dalmaciji. Smatra se, da je po tem neuspehu ostavka Drinkovičeva skoraj neizogibna. Dr. Surmin je tudi odklonil njegov sprejem v takozvano Hrvatsko narodno stranko, ki jo je baje osnoval iz kupljenih ljudi na Hrvatskem.

Mahinacije Pašičeve vlade.

Minister zunanjih zadev dr. Ninčič se je vrnil s svojega potovanja po svetu, ki ga je pripeljalo v glavni mesti Italije in Francije. Nameraval je še napraviti skok v glavno mesto Anglije, pa se je naglo vrnil v Beograd, kamor so mu požurili korake — Albanci in boljševiki.

V Albaniji je revolucija proti vladi Fan Nollija, katerega hoče strmoglaviti prejšnji predsednik albanske vlade Ahmed Zogu. Sedanja albanska vlada obtožuje pred Zvezo narodov in celo javnostjo beograjsko vlado, da je sedanjim ustašem dajala ne samo moralno potuho, marveč tudi materijelno podporo v obliki vojakov, mitraljev in topov. Beograjska vlada se še ni pred javnostjo dovolj oprala tega očitka. Da pa obtožba ni bila čisto brezpredmetna, dokazuje dejstvo, da je beograjska vlada sedaj odredila popolno zaprtje meje proti Albaniji. Ako bi bila vlada to prej storila, bi ne moglo priti do pritožbe Albanije proti naši vladi.

Slično vlogo tudi igra Ninčič in cela Pašičeva vlada z nameranim pobijanjem boljševiške agitacije. Po svojem povratku s potovanja je dr. Ninčič izjavil beograjskim časnikarjem, da se Evropa nahaja v mrzličnem stanju z ozirom na bližajoče se akcije III. internacionale. Katero Evropo je mislil g. Ninčič, tega ni povedal. O kakšnem mrzličnem stanju radi boljševiške akcije v zapadnih državah Evrope dosedaj še nismo ničesar slišali. Ne Baldwin ne Herriot nista o tej mrzlici še ničesar povedala in tudi Mussolini, ki se vedno nahaja v nečem povzdignjenem stanju, ni pokazal radi boljševiške propagande dosedaj nobenih mrzličnih pojavov. Ako pa je gospod Ninčič hotel govoriti o onem delu Evrope, ki pričinja tamkaj, kjer začenja Balkan, tudi tukaj ni kompetenten govoriti splošno v imenu vseh držav.

O akcijah boljševistične internacionale g. Ninčič ni znal ničesar določnega povedati, marveč so njegove besede imele podobo sedanje megle, ki pokriva velik del evropskega kontinenta. Jasnejši pa je postal naš g. zunanji minister, ko je prevzel vlogo notranjega ministra ter govoril o ukrepih naše vlade proti komunistični propagandi v naši državi.

Na vprašanje zastopnikov tiska o tem, ali bodo nameravani koraki proti komunistični propagandi našli odmeva v naši notranji politiki in kakšne odredbe ukrene naša vlada proti osebam iz strank, za katere je ugotovljena zveza s III. internacionalo in katere vodijo protidržavno politiko, je dal odgovor, ki jasno kaže, kakšen namen ima sedanja vlada s pobijanjem komunistične propagande.

Dr. Ninčič je rekel: »Borba, ki jo v tem trenutku pripravljajo v Evropi proti boljševizmu, bo sigurno in brezdvomno našla odmeva tudi v naši notranji politiki. Vlada se ne bo ustrašila uporabiti najstrožje zakonite odredbe proti vsem, ki rovarijo in delujejo proti naši državi, ki so v zvezi s III. internacionalo. Te odredbe izvede vlada hitro in najodločnejše. Boljševiška agitacija v naši kraljevini mora biti v korenu iztrebljena! Vlada se ne zadovolji s polovičnimi odredbami in bo boj vodila z največjo odločnostjo.«

Beograjski časniki komentirajo ministrove besede tako, da bo vlada v najbližji bodočnosti storila ukrepe o razpustu Radičeve stranke. Vladi se mudi tem bolj, ker je Radičeva stranka že vložila kandidatni listi za sremsko in požeško županijo in ker je sodišče obe listi potrdilo. Sedanji vlastodržci so se začeli bati, da ne pridejo prepozno.

Po svetu.

Potovanje predsednika Cankova. Bolgarski ministri predsednik Cankov namerava v kratkem času posetiti glavna mesta Jugoslavije in Rumunije ter osebno stopiti v stike z vladami obeh držav. Obisk Cankova naj bi tesneje združil Bolgarijo z njenima sosedoma ter ju prepričal o prijateljskih namerah Bolgarije.

Obznana v Rumuniji. Po našem receptu so končno tudi v Rumuniji uvedli obznano. V službenem listu je izšel tekst zakona, ki je prikojen popolnoma po našem. Kaznovani bodo po tem zakonu vsi, ki bodo rušili državni mir in vsa društva s takimi cilji bodo razpuščena. Tudi osebe, ki vzdržujejo zveze s komunističnimi strankami v inozemstvu, bodo po tem zakonu kaznovane. Faktično spravlja ta zakon celo oblast v roke sedanje vladne klike, ki bo poljubno uporabljala obznano proti njej nevarnim opozicijskim strankam.

Volilna reforma v Italiji. Italijanski fašizem je s svojimi nasilnimi metodami zašel v zagato, iz katere mu ni bilo mogoče najti izhoda. Cela Italija se je strnila v enotno fronto proti njemu in v parlamentu samem je fašistovski večini zrastle strnjena manjšinska opozicija čez glavo. Mussolini je začutil, da se mu majoje tla pod nogami, odkar je izgubil zaupanje celokupnega italijanskega ljudstva in se je njegova moč nahajala samo še v zvesti in od vlade vzdrževani narodni milici. Vednim naskokom opozicije v senatu ali v parlamentu bi slej ali prej podlegel. Zato si je izmislil časten umik, o katerem si pa opozicija še ni na jasnem, dali je faki-tičen umik ali pa samo vladni manevar. Mussolini je pripravil načrt nove volilne reforme. Kakor je bila prva reforma, s katero si je Mussolini zagotovil parlamentarno večino, skrajno krivična, tako je sedanji načrt de-

mokratičen. Novi načrt predvideva enoimenski sistem z navadno večino. (Kandidirajo posamezniki za vsak okraj posebej in izvoljen je poslanec, ki je pri prvem skrutinju dobil največ glasov); število poslancev se zviša od 535 na 560; volilni okraji se določijo tako, da pride na vsakih 75.000 prebivalcev po en poslanec. — Zmerni fašisti so pozdravili ta načrt z iskrenim veseljem upajoč, da se bo z njim zagotovil državni miren prehod v redne razmere. Opozicija se boji, da ima ta Mussolinijeva poteza namen, da se vlada še nadalje obdrži na površju ter tudi ona vodi volitve. Neposredna izkušnja je že neštetokrat pokazala, da so svobodne volitve in fašistovka vlada dva nezdržljiva pojma. Zato bo opozicija še nadalje vstrajala v boju proti fašizmu, dokler se ta ne umakne z vlade.

Nemčija pozvana na razorožitveno konferenco. Društvo narodov je službeno pozvalo Nemčijo, da prisostvuje konferenci za razorožitev. Nemška vlada je pripravljena pozivu ugoditi, če se bo nemškimi delegatom priznalo enakopravnost in pravico glasovanja.

Oprostitev političnih jetnikov na Bavarskem. Ker ni mogla izpustiti samega fašista Hitlerja, je izdala bavarska vlada amnestijo tudi za druge politične obsojence. Tako je osvobojen novinar Fechenbach, ki je bil pred leti v Münchnu obsojen na 10 letno ječo radi »največjega veleizdajstva«, ki je obstajalo v tem, da je v nekem francoskem listu objavil en sam dokument iz dobe nemških vojnih hujskarij. Bil je to brzojav bivšega bavarskega poslanika pri Vatikanu barona Ritterja ki je ob začetku vojne poslal domov lažljivo vest, da papež odobrava boj proti Srbiji. Ta laž je imela namen, nemške katoličane razvneti za vojno. Fechenbach, ki je to sramoto ožigosal po sklepu vojne, je dobil 10 let ječe. Iz ječe se je sedaj vrnil svež in neustrašen. Zelo oslabela sta se pa vrnila na prosto njegova tovariša Lembke in Mühsam, ki sta bila tudi na več let obsojena kot komunisti. Osvobojenec je prirejalo delavstvo velike pozdravne manifestacije.

Wrangel v Berlinu. V Berlin je dospel general Wrangel in ruski emigranti ter nemški monarhistični in fašistovski krogi so mu priredili slovesen sprejem in banket. Wrangel in njegovi častilci so ob tej priliki v svojih govorih izražali nado na nov in tokrat zmagovit pohod proti Rusiji.

Beleške.

»Čiščenje na Hrvatskem.« — »Tabor« ima prav, ko pravi, da se je že začelo. In prav lepo ter značilno se je začelo: najuglednejši univerzitetni profesorji so bili odstavljani, bivši minister Krnić konča zaupno sejo s svojimi pristaši v policijskem zaporu, zato pa predlaga minister policije roparskega morilca Čaruga v pomiloščenje. — Čaruga je organiziran član radikalne stranke in je deloval na Hrvatskem.

Politično »nezanesljiv« vojaki. Beograjska »Pravda« poroča, da je vojni minister Trifunović, ki je pomagal rušiti Davidovičovo vladno s tem, da je pošiljal poročila o nevarnih elementih v vojski, naročil sedaj komandantom polkov, naj ne pustijo preko praznikov nobenih vojakov domov, ki niso politično popolnoma zanesljivi. — Menda bo tako upeljano, da se bo morala prošnja za vojski dopust priložiti članska izkaznica radikalne ali pa Pribečevićeve demokratske stranke.

Primer PP volilne agitacije. Sarajevska »Pravda« opisuje, kako agitira kanclist srezke oblasti v Fojnici v Bosni okrog po vaseh. Kanclist Pajić pride v vas, skliče skupaj seljake ter jim začne na dolgo in široko opisovati in napovedovati vse muke in tudi vislice, če bodo vrgli volilno krogeljico mesto v Pašičevo v Spahino ali pa v Radičevo volilno škrinjico. Pisar Pajić pravi, da se dobro vidi, kam pade volilna krogeljica ter naj vsak stokrat poprej premisli, predno bi volil »protidržavne« stranke. PP volilcem pa zna obetati vse dobrote in svoboščine. Pred vsem bodo oproščeni vse globe in v državni hosti bo lahko vsak sekal po svoji prosti volji in potrebi. Seljaki so vse to lepo poslušali, potem so pa vprašali državnega gozdarja. Ta jim je pojasnil, da ne sme v državnih gozdovih nihče sekati po svoji volji in da so njemu vsi ljudje enaki brez razlike vere in stranke. Ko je srezki glavar to zvedel, je po orožnikih pozval in privedel gozdarja na zaslišanje in malo je manjkalo, da ga ni zaprl.

Pripravljanje obznane.

Pribečevićovo beograjsko glasilo »Reč« je priobčilo pretečen teden 20 točk, ki naj bi predstavljale sklenjen dogovor med komunistično internacionalo in HRSS v svrhu širjenja komunistične propagande v naši državi. Ta »dogovor« je nekaj tako lbrezmislne in neumne, da ne bi mogel obveljati niti tedaj, če ne bi bili tako jasni naklepi PP režima in če ne bi bila že tako zastarela in obrabljena sleparija s ponarejenimi dokumenti in izmišljenimi podatki. Beseđilo teh 20 točk je posneto deloma iz splošno znanih razglasov komunističnih kongresov, v ostalem je pa izrodek sleparjev in ponarejevalcev. Dunajski listi poročajo, da je na Poljskem več uradov, ki izdelujejo ponarejene boljše »dokumente« po naročilu. Ti ponarejevalci so bili pri svojem delu tako vneti in tudi tako nerodni, da niso označili niti datuma in kraja, kjer naj bi bil »dogovor« sklenjen in podpisan. Za podpis od vodstva komunistične internacionale so vzeli ime Zinovjeva, ki je tako popularen, da ve zanj vsak špijon in ponarejevalec. Kot drugi je pa podpisan neki Smirnov, o katerem še živ krst ni slišal ali čital iz mnogoštevilnih objav komunistične stranke. Ta Smirnov je na vsak način popolnoma izmišljen.

V Pribečevićevemu glasilu objavljeni »dogovor« ima kot enajsto to-le zelo zanimivo točko: »HRSS bo v področju svojega delovanja izvajala najostrejšo borbo proti parlamentarizmu, pripravljajoč tako teren kmetski in delavski diktaturi.« — Vodstvo HRSS obravnava s posebno objavo »razkritja« in »dokumente« Pribečevićevega glasila ter pravi posebej glede točke 11 in v splošnem tudi sledeče: »Kakor vsi vidimo in znamo, izvaja to točko — najostrejšo borbo proti parlamentarizmu — z največjv vne-mo ravno današnja PP vlada. Potemtakem bi ravno ona morala imeti kak tak dogovor s tretjo internacionalo, pa ne mi, ki smo po dolgem času le prišli v beograjski parlament, iz katerega se nas pa od prvega dne na najrazličnejše načine rine ven. K sreči se PP vladi še ni posrečilo izzvati diktature ali revolucije, pač pa ji je uspelo, da so se vse stranke parlamentarne večine združile v nerazdružljivi parlamentarni blok.«

V objavi predsedstva HRSS se tudi čisto pravilno raz-glaša, zakaj je Radič iskal stike z diplomacijo sovjetske Rusije in v čem je razlika med kmetsko internacionalo in pa med komunistično ali tretjo internacionalo. Kot posebno značilno se povdarja tudi, da je v priobčenih »dokumentih« Pribečevićevega glasila neprestano uporabljen izraz »področje delovanja.« To je nerodna prestava nemškega »Wirkungskreis« ter dokazuje, da je ponarejevalec tak špijon, ki nemško misli tudi tedaj, ko srbsko piše.

Da se je Radič obrnil do rusko-sovjetske diplomacije, je prav razumljivo, ko si vendar vsi pokreti iščejo mednarodne stike in mednarodno priznanje. Da se je hrvatski pokret obrnil do Rusov, ne izvira samo iz čuta slovanske zajednice, ampak tudi iz treznega presojevanja, da bode Rusija prejkoprej igrala veliko in važno vlogo v mednarodnem življenju sploh in posebej še glede slovanskih narodov. Pristop k kmetski internacionali, ki so jo osnovali Rusi, se pa da razlagati s tem, da se hrvatski seljaški pokret ni mogel nasloniti na kmetsko internacionalo, katero so začeli Čehi, a ki vsled sporov med Čehi in Poljaki ne more zasledovati svojega cilja.

Fabriciranje lažljivih dokumentov in vse priprave za obznane in druge izjeme ter nasilne ukrepe proti opoziciji je treba smatrati kot izraz mišljenja današnjih oblastnikov. Voditelji PP politike razumejo pod »apelom« na narod le samo sleparije in nasilje, s katerim naj se napravi poskus za pridobitev večjega števila mandatov. Prvaki PP politike pa niso napredni in imajo pred očmi še vedno volitve iz nekdane stare dobe, ko je škrinjice vladnih strank čuval do zob oborožen pandur in je z grozečimi gestami vabil k sebi volilce ter potem po potrebi tudi krogeljice iz ene škatljice presipal v drugo. Tedaj so se tudi volilni odbori sestavljali po strankarskem ključu, ljudstvo je bilo ponižano, potlačeno in zmedeno in tako ni bilo pravega odpora, če se je za čas volitev sodnija in postava potisnila ob stran. Danes je pa ljudstvo zavednejše in odločnejše, pravosodje je na mnogo višji, v naših krajih celo na pravi in popolni svoji stopnji in tako postajajo nakane zakrknjenih protiljudskih režimovcev naravnost smešne. Ti režimovci bi najrajši vse poslance s svojimi ukazi imenovali in ker to ne gre, se bodo še naprej smešili z raznimi sleparijami.

ČAJNA ROČKA

„popolni“

ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI
IN OBENEM NAJFINEJŠI

Iz Slovenije.

Poziv zvestim somišljenikom SLS! Že smo sredi volilne borbe. Kandidati so proglašeni, začne se agitacija. Težka bo, ker vlada PPŽ (Pašič-Pribečević-Zerjav) hoče z nasiljem in grožnjami, obljubami in podkupovanjem izsiliti Pašič-Pribečevićevi stranki v Sloveniji vsaj pet poslancev; pomagajo jim samostojneži, ki so se dne 6. decembra — na Pašičev god — za volitve združili z Žerjavovci; vsi ti hočejo, da še dalje traja nadvlada velesrbskih mogočnjakov Pašič-Pribečevića in z njima zvezanih korupcionistov. Na drugi strani hočeta Radič in Prepeluh spraviti pod hrvatski klobuk ne le Prekmurje, ampak vso Slovenijo. Boriti se bomo torej morali z nasiljem vladinov in demagoštom Radiča in Prepeluha. Agitacije od volilca do volilca, od hiše do hiše, od vasi do vasi bo treba, da sproti uničujemo vpliv nasprotnikov. Časopisje bomo morali podpreti,

da bo v podvojenem, potrojenem številu šlo med ljudstvo in ga ohranilo zvesto našim načelom. Pri tem bo morala vzorno poslovati naša osrednja pisarna — tajništvo SLS v Mariboru — da bo pravočasno prestriglo vsak napad nasprotnikov na svobodno voljo slovenskih volilcev. Za vse to pa treba mnogo denarnih sredstev. Prosimo vse naše somišljenike, da po svoji možnosti podprejo SLS z večjim ali manjšim doneskom za volilni sklad. Vse krajevne organizacije SLS pa pozivamo, da organizirajo nabiranje volilnega sklada v svojem okolišu. Donesek blagovolite vsi pošiljati na naslov: Tajništvo SLS v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

Zmaga mu je »zasigurana«. V politični zapeček potisnjeni ata Kukovec je dolgo časa čisto tiho motril sedanje predvolitveno situacijo. Nekateri so že bili resnega mnenja, da se je od naprednih mladincev iz politike pognani Kukovec odločil za bodoče, da bo hodil po poti poštenja, a so se varali — — — Ata Kukovec se je zguncal iz političnega dremanja in jo je v »Taboru« od 23. t. m. s svojim podpisom krenil za korupcionisti in teroristi Žerjavovega kalibra. Dr. Kukovec izjavlja, da bo šel za dr. Žerjavovim kandidatom — italijanoofilom — dr. Pivkom. Javnosti je več nego dovolj znano, da jo je dr. Kukovec vsikdar polomil, ako je zagrabil v politiki za kaj po svoji lastni pameti. Spremljala ga je v njegovem javnem delovanju povsod smola in nesreča. In ravno radi političnega dvajsetletnega smolarstva so ga mladinci zapodili v zapeček. In ako sedaj politična nesreča in smola dr. Kukovec izjavlja, da bo sopihal tudi on za dr. Pivkom, potem bo ta že »gotovo« zmagal, saj ata bodo mignili samo z mezinco in 10 tisoč Prekmurcev bo volilo dr. Pivka. Veliko uslugo bi stotil smehljajoči se dr. Kukovec Pivku, ako bi lepo tiho in sam zase dremal v zapečku in ne bi silil v svojo politično nesrečo in smolo v javnost. Na taisti strani, kjer je stal ter se boril dr. Kukovec, tam sta bila skozi več nego 20 let polom in poraz. Toliko dr. Pivku v podučje, da se ne bo po nepotrebnem troštal z zavestjo, da hodi isto korupcionistično pot kot on, tudi politični veteran g. — ata Kukovec.

»Velika manifestacija narodnih radikalov«. V radikalskem »Narodnem Gospodarju« od 18. t. m. je »sijajno« opisan zbor štajerskih radikalov v Mariboru. Če verjamemo opisu, dobimo prav čedno sliko radikalije. Navdušena je ta družba na vse pretege. Opis zbora ima namreč okrog 50 pripomb o izrazih sijajnega in prekipajočega navdušenja, kakor: dolgotrajno teptanje z nogami, gromoviti aplavzi, silni protesti, silno cepetanje z nogami, gromoviti kliči: živijo naš nosilec itd. Eden od sijajnih govornikov, da je »boljše prešteti radikalne glasove, kakor jih pa vreči v neko jamo«, je dobil za to »enodušno ploskanje«. — Ob tako temeljitim navdušenju in odobravanju ter ob priznanju potrebe radikalno glasovnega štetja smo menda lahko prepričani o nastopu samostojne radikalne liste in njenega 100 krat živijo-nosilca. Drugače bo neprestano teptanje in cepetanje z nogami.

Novice od Sv. Martina pri Vurbergu. V nedeljo, dne 21. t. m., po poznem sv. opravilu je imel g. poslanec Fr. Zebot dobro obiskan shod v društvenih prostorih. Shoda so se udeležili tudi naši naprednjaki pod vodstvom Žerjavovega apostola Kostajnskega. Mislili smo, da nam bo ta modrijan zopet klepetal o popravilu cest, kakor svoječasno v Spodnjem Dupleku na našem shodu. Kaj ne, gospod Janko, z jezikom se lažje popravljajo ceste, kakor z delom! Saj vam je znan slučaj iz Korene. Ko je g. poslanec govoril o korupcionistih, je staremu nadučitelju ušla beseda: Sušnik. Seveda, g. Gselman, ko je bil g. Sušnik prometni minister in je dovolil po znani ceni prevoz koruze v naše industrijske kraje, zato je po demokratski pameti korupcionist. Fantje in moške, na delo, v volilno agitacijo, da spravimo vseh tistih 90 volilcev na volišče, kateri so pri zadnjih volitvah še manjkali. Zadnjič je dobila SLS tukaj 300 glasov, letos jih mora pa biti 400.

Razno od Sv. Bolfenka v Slov. gor. Grozno noč smo doživeli dne 18. t. m. Ravno o polnoči je bilo plat zvona, gorelo je gospodarsko poslopje pri mlinu Antona Kramberger v Tmovcih. Ker v bližini ni hiš, je hlapec na konju oddirjal v Biš in je tam budil ljudi in klical na pomoč. Zgorela je vsa krma in slama, še dva dni poprej so spravili kopico slame pod streho; zgorela sta tudi dva voza, rešili pa so vso živino. Kramberger je kupil mlin za visoko ceno še leto in se vanj preselil komaj v jeseni. Celo jesen je popravljaj poslopje z velikimi stroški; največja nesreča pa je, da niti ni zavarovan; pogajal se je sicer že z zavarovalnico, toda šele z novim letom bi moralo zavarovanje stopiti v veljavo, bilo je pa že prepozno. Zato je pomoč res potrebna. — Veliko lepih dni nam je prinesla letošnja jesen; ljudje so pridno vozili iz gozdov stelo za živino, pripravljali drva za zimo, spravljali gnoj na travnike, pa lepi dnevi so bili še prekratki. Naenkrat je nastopil mraz, zemlja je zmrznila, ni še snega in vendar je vse belo od ivja. Delo na travnikih in v gozdu je moralo nehati, priklenjeni smo na dom, na toplo izbo. S tem je zopet prišel čas, ko naše ljudstvo sega po knjigah in časopisih in listih in pridno bere po večerih. Zato pa se ne ustrašimo malenkostnih stroškov in naročimo zopet še pred novim letom dobre in koristne krščanske liste za svoje hiše, saj so cene skoraj pri vseh ostale stare. Kdor zdaj ne more lista naročiti za celo leto, naj ga naroči samo za pol leta, ali za četr-t leta in zopet bo prišla staro zimsko veselje v naše kmetske hiše.

Prireditve pri Kapeli pri Radencih. Naša novoprobujena Dekliška zveza priredi dne 4. januarja 1925 popolnno po večernicah v zdravilišču restavracije v Radencih igro »Junaška deklacija«. Domačini in sosedje, prijatelji poštene zabave, prisrčno povabljeni.

Iz Bočne. Umrli je naš splošno priljubljeni posestnik Anton Tevž. Po nesrečnem naključju se je vsekal v desno nogo in je kljub zdravniški pomoči na zastrupljenju dne

14. t. m. preminul v celjski javni bolnici. Ljubljenege rajnika so prepeljali v Bočno, kjer je bil dne 16. t. m. položen k večnemu počitku. Pogreb je bil priča, da je užival prijateljstva v izobilju. S solzami smo zapustili gomilo, kjer počiva telo človeka, ki ga je dičila brezprimerna delavnost, občudovanja vredna dobrota in postrežljivost, ki jo je izkazoval napram svojim sosedom, posebno še proti ubožnejšim. Bodi mu Bog plačnik!

Klic od Sv. Florijana pri Rogatcu. Znano je vsem ljudem v naši župniji in daleč izven nje, da je naš vrli župan, dr. Perkovič velik ljubitelj in obiskovalec krčem, kjer se čuti neomejenega gospodarja. Zato kot skrben in moden voditelj občine vidi glavno srečo svojih občanov v tem, da se pomnoži število takih hiš, kamor sam rad zahaja. Mi vsi, ki poznamo njegove tajne zveze, vemo, da že dalje časa razmišlja s Fideršekom na Ložnem, kako bi mu spravil gostilniško koncesijo v roke. Toda iz te moke pa menda ne bo kruha, ker se koča Fideršekova nahaja preblizu cerkvene gostilne. In vrh tega je ta zloglasni mož v sodnijski preiskavi in bo moral zapasti kazni, ker je z grožnjami vplival na volilce ter jih odvrčal od občinskih volitev, nekatere pa obrnil na drugo stran. Mi pošteti Florijanci pa povemo našemu županu to-le: Ako mi gospodarji, ki dobro stojimo in ne hodimo po posojilo na Takalce, lahko živimo brez krčem, potem bo Perkoviču tudi zadostovala Kranjčeva gostilna, kjer se lahko širokousti in po mili volji hujska proti nam poštenim možem ter predava svoje feldbebske modrosti svojim vinskim pajdašem. — Več volilcev-občanov.

Smrti treh mladeničev na Vranskem. Tukaj so umrli v enem tednu kar trije stari mladeniči in sicer: krog 65 let stari Ivan Muzi, ki zapuša dva brata duhovnika; eden pa Bizeljskem, drugi v Vitanju kot župnika, in dve sestri. Bil je pokopan dne 14. decembra ob astistenci petih duhovnikov in obilo množico ljudstva. Drugi je Franc Turnšek blizu iste starosti, zapuša dva brata in eno sestro. Bil je pokopan 17. decembra. Po enodnevni mučni bolezni je umrl 55 letni Jožef Dobnik (po domače Mlinarjev Pepi) vzoren in ugleden mladenič, ki je bil pri ustanovitvi sedaj speče Marijine družbe fantov in še delujočega bralnega in izobraževalnega društva mnogoletni križar in jako izkušen natakari. Bil je fant, kaleriga naj naša mladina kolikor mogoče posnema. Nismo ga nikdar slišali, ne kleti in ne grdo govoriti, kar je pri današnji mladini danes navada. Nešteto mladih parov je v splošno zadovoljstvo peljal pred oltar kot tovariši. Da je bil splošno priljubljen, je pokazal njegov pogreb dne 21. decembra ob udeležbi mnogoštevilnega ljudstva iz vseh stanov. Ob odprtem grobu so mu zapeli žalostinko domači pevci.

Kmet. podružnica Celje priredi dvodnevni kmetijski tečaj in sicer dne 28. in dne 29. t. m. Hotel »Beli volk« v Celju: Predavajo gg. učitelj Levstik: sadjarstvo, živinski nadzornik Zupanc: živinoreja, vterinarni nadzornik Stegu: živinske bolezni in pomoč v sili.

Morilec trgovca Pipana v rokah pravice. V Ljubljani je svoj čas povzročil umor trgovca Pipana veliko razburjenje. Vse iskanje policije za morilcem je bilo zaman. Tudi visoka nagrada, ki je bila razpisana, ni imela uspeha. Sedaj je prišel po slučaju v roke policiji človek, o katerem sumijo, da je morilec Pipana. V Čakovcu so aretirali radi tatvine nekega Rezelja. Pri zasliševanju se je zapletel v mnoga protislovja ter slednjič priznal, da se je dne 19. oktobra mudil v Ljubljani ter tamkaj nekoga umoril. Datum se natančno strinja z dnevom Pipanovega umora in skoro gotovo je njegov morilec Rezelj.

Slovenija brez soli. Monopolska uprava je menda pozabila, da tudi Slovenci rabimo sol. Zaloge naših trgovcev so skoro popolnoma izčrpane, toda uprava jim nove soli ne nakaže. Nekateri trgovci so pričeli sol kupovati na Hrvaškem, kjer je je dovolj.

ZELEZNICARJEM IN DELAVCEM!

Stojimo pred volitvami. Marsikateri železnikar in delavec se vprašuje, kaj mu je storiti, kam bo spustil volilno kroglico, koga bo volil. Razni plačani agenti hodijo okrog, farbajo na vse načine, dokazujejo na podlagi podlih laži razne izmišljotne, katerih niti sami ne smatrajo resnim, hoteč s takimi stvarmi zasejati med delavstvom zmešnjavo, ter tako v kalnem rihariti. Ker je pisec teh vrst sam delavec, ve, kaj je delavstvu najbolj potrebno in kje je njegova rešitev.

Od ustanovitve naše države pa do danes je sedelo v naši beograjski prestolici mnogo vlad iz najrazličnejših strank in eno, kar smo opazili je, da take vlade, katere so bile sestavljene iz takih mož, ki so hoteli in so imeli dobro voljo, najbednejšim in najnižjim slojem pomagati, niso mogli si ustaliti položaja, to je, riso mogli pridobiti na času, da bi lahko kaj dobrega in trajnega ustvarile. Od gotovih strani se jih je denuciralo, jemalo jim ugled ter z gorostastnimi lažmi in s podkupovanjem doseglo hiter padec take vlade. Ko so to dosegli, so pa očitali padli vladi, češ, kaj je pa storila, saj je imela vso moč v svojih rokah, ne povedo pa, kdo je imel največ vzroka, da se za delavstvo ni nič doseglo in kako se je zrušilo pošteno vladno.

Parlamentarna vlada je padla, oziroma je morala dati ostavko neparlamentarnim potom. Nadalje se je z intrigami doseglo, da je dobil mandat za sestavo vlade zloglasni Pašič in njega kompanjona Pribičević in Zervaj ter s tem vso moč v svoje roke. Ker pa na tako delovno vladno ni bilo misliti, in sploh ne bi mogla obstojati, pred parlamentom, so dobili volilno vladno ter tako izrabili ljudsko voljo in razpustili parlament ravno ob času, ko bi se morali sklepati razni zakoni in naredbe. Pred vsem bi prvi prišli pred sodišče beograjski korupcionisti, med njimi tudi bivša železniška ministra Jankovič in Kojič, od katerih je prvi pri prevzemu južne železnice obljubil delavstvu vse, ter se potem za dane

obljube ni brigal, ampak pritiskal na delavstvo vedno občutnejše. Dan za dnem so nam kratili pravice, katere smo si železnikarji takom mnogih let priborili v vednem boju zoper požrešni kapitalizem.

Glede Davidovičevega kabineta se govori, da tudi minister Sušnik ni bil nič boljši od svojih prednikov. Tukaj pa, tovariši, delavci, postojmo nekoliko in si vzemimo čas, da celo stvar premislimo. Ni moj namen, zagovarjati te ali one osebe, pač pa pravično soditi. Vsem je gotovo znano, pod kakimi razmerami je nastopil minister Sušnik svoje mesto v ministrstvu, zna se, da so njegovi predniki imeli na vseh vodilnih mestih same PP. pristaše, ki so pod novo vladno delali z vsemi močmi na to, da se novemu ministru vzame ugled, in če to ne bi bilo mogoče, vsaj ugled zmanjšati med železnikarji. Vse naredbe, vse okrožnice so ti izraziti nasprotniki zakonitosti in poštenja izrabljali in v najostrejšem tonu tolmačili osebju s pretezo, da je vse to delo Sušnikovo. Posamezne direktije so izdane naredbe tolmačile vsaka po svoje, stiskale osebo tako, da se je godilo in se godi v vsaki direktiji drugače. Iz tega se že jasno vidi, da take naredbe niso bile mišljene na najvišjem mestu, pač pa kot sem že prej omenil, napačno tolmačene od posameznih oseb, ki so vršile vse to na povelje Pašič-Pribičevića. Na drugi strani so pa po svojih listih spravljali v svet razne nove korupcije, katerih v resnici sploh ni bilo ter še razne dobre namene vlade v javnosti predelali tako, ko da bi bile v škodo naroda.

Posledico te gonje moramo občutiti mi vsi. Zatorej je naša sveta naloga, naša dolžnost, da v tem boju ne podležemo ali obupamo. Nasprotno, še trdnjše se moramo zavedati svoje dolžnosti in iti na volišče! Koga pa bomo volili? Kot en mož bomo volili blok sedanje parlamentarne večine, katerega sestavni del je v Sloveniji edinole Slovenska ljudska stranka. S tem, da bomo volili SLS, dokažemo svojo zavednost in vztrajnost v neizprosni boju zoper največje korupcioniste. Odločitev, komu naj da svoj glas, za delavca po vseh izkušnjah ne more biti težka: ali tistemu, ki nam je ovil vrv okrog vratu in nam jo dan za dnem bolj drgne, ali tistemu, ki nam jo hoče odvit, ali tistemu, ki je za velsrbski centralizem, ali tistemu, ki je za slovensko avtonomijo in za pošteno sporazumno delo. Zdrav in nepokvarjen razum bo gotovo kazal voliti tiste, ki nam hočejo dobro ter nas hočejo rešiti velsrbskega centralizma, Slovenijo pa ohraniti Slovincem.

Železnikar.

KMETJE, DELAVCI IN VINIČARJI V MEDSEBOJNI — POPOLNI SLOGI.

V nedeljo, dne 21. t. m., se je vršil pri Sv. Miklavžu pri Ormožu po rani sv. maši shod zaupnikov Kmetске zveze. V društveni dvorani, kjer se je zbralo nad 80 pristašev SLS, je g. narodni poslanec Bedjanič razvil svoj politični in gospodarski program, ki je bil enoglasno sprejet. Njegova kandidatura za ormoški okraj se je vzela z navdušenjem na znanje. Veliko pozornost je vzbudila izjava navzočega predsednika okrajne delavske zveze Petra Rozmana, ki je v imenu viničarjev in delavcev pozdravil kandidato g. Bedjaniča z zagotovitvijo, da so vsi delavci in viničarji zvesti načelom SLS in da so g. Bedjaniču njihovi glasovi zagotovljeni. Ta izjava je naredila najboljši utis in je bila z navdušenjem sprejeta. Sv. Miklavž stoji trdno v vrstah SLS. Nasprotni liberalci in radičevci ne bodo dobili tukaj niti 10 glasov.

Kako lepo se razvija solidarnost med našim delavskim ljudstvom, viničarji in gospodarji-kmeti, kaže sledeča resolucija, podana na sestanku SLS pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, dne 21. t. m., katero prinašamo dobesedno:

Okrajna Delavska zveza Sv. Miklavž pri Ormožu poda na sestanku zaupnikov SLS dne 21. decembra 1924, kakor tudi v smislu sklepa sestanka zaupnikov DZ dne 7. dec. 1924 v Ljutomeru, sledečo resolucijo:

1. V imenu viničarjev in kmetijskih delavcev, ki tvorimo pretežno večino prebivalstva v naših krajih, odnosno v Slovenskih goricah, povdarjamo, da smo vsikdar bili zve sli bojevniki, kadar nas je klicala v volilni boj naša SLS, vsikdar, kadar je šlo za njeno čast in uveljavljanje njenih krščanskih načel. S tem je pokazal naš viničarski stan napram SLS značaj poštenja in solidarnosti.

2. V sedanjih razmerah je pa tudi nam viničarjem postala potreba, kakor drugim vsem delavskim slojem in kar je tudi življenjskega pomena, da se organiziramo ter z organizirano močjo ustvarimo primeren političen vpliv v stranki, zato zahtevamo, da gg. poslanci Kmetске zveze zavzamejo v stranki tisto stališče, ki ne bo nasprotovalo našemu pokretu.

3. Apeliramo na g. poslanca Bedjaniča, da z drugimi našimi gg. poslanci skupno zaupostavi vse moči, da v prihodnji vladi naš viničarski red in starostno zavarovanje pridejo do zakonitve.

4. Z navdušenjem bodo šli v sedanji volilni boj kot v borbo poštenja in enakopravnosti proti nasilju in korupciji ter bomo storili vse, da podpremo našo SLS v tem odločilnem trenutku na njenih načelnih in parlamentarnih tleh. Obenem izrekamo zaupnico celemu Jugoslovanskemu klubu.

Dnevne novice.

Vsem cenjenim naročnikom in čitateljem »Straže« želita uredništvo in upravnništvo veselo srečne božične praznike.

Pod hrvatsko komando. Prepeluhovi republikanci se branijo očitka, da so pod hrvatsko komando. To oznamenilo jih spravlja v vidno nevoljo, ker vsebuje tehten očitek, da zanikajo svoj program o suverenosti in samostojnosti slovenskega naroda. Naj se pa branijo in zanikajo, kolikor hočejo, obraniti se ne morejo. Kar je

res, je res. Dokaz za popolno odvisnost Prepeluhovcev od Radiča je objava nosilcev kandidatnih list Radičeve stranke, ki se glasi: »Nosilci kandidatnih lista Hrvatske republikanske seljačke stranke jesu: Za Stajersku (Maribor—Celje): Stjepan Radič. Za Kranjsku (Ljubljana—Novo mesto): Albin Prepeluh, književnik.« Iz tega je očito in jasno ko beli dan, da ne postojijo samostojne kandidatne liste slovenskih republikancev, marveč da eksistirajo za Slovenijo samo kandidatne liste Radičeve stranke ravno tako, kakor za Hrvatsko. Radič torej postopa s Slovenijo tako, kakor da bi bila njegovo področje, kakor je Hrvatska. Na vse to je pristal zastopnik slovenske »suverenosti« g. Prepeluh, ki hoče to vdanost in suženjstvo napram Radiču olepšati z imenom federacija obeh republikanskih strank. Lepa federacija, ako Radič komandira, Prepeluh pa mora slušati ter se zadovoljiti, da Radič ne kandidira tudi na Kranjskem, marveč da »kranjske magarce«, kakor se Radič prijateljsko izraža o kranjskih Slovencih, milostno prepušča Prepeluhu! To ni federacija, to je odvisnost in suženjstvo.

Visoka nagrada. V Osjeku so pred leti odkrili velike prevare tvrde Hahn, ki je tihotapila iz inozemstva svilo. Tvrda je bilo obsojena na večmilijonsko globo. Od globe je bilo določenih 771 tisoč dinarjev za nagrado onim, ki so afero odkrili. Nagrada je sedaj prisojena carinikom Kerečkemu in Angjeloviću, dočim je neki Schram, ki je največ pripomogel do odkritja, ostal brez nagrade.

Svinčeni rudniki v Srbiji. V bližini Arangelovca v Srbiji so odkrili velike svinčene žile, ki kažejo, da se v zemlji nahajajo ogromni skladi svinčene rude. Za odkritje so se takoj začele interesirati inozemske finančne grupe ter nameravajo dobiti od države dovoljenje za eksploatacijo na novo odkritih rudnikih.

Kako se vara lahkovernež? V mestu Sušaku in okolici se je pred tedni pojavil neki Nemeč, ki je ponujal po hišah čudotvorne moške in ženske srajce, ki imajo baje tako moč, da se mora vsakdo v dotično osebo zaljubiti, ki tako srajco nosi. Te čudežne srajce je prodajal izredno po ceni, toda naročnikom blaga ni takoj izročil, ampak rekel, da jim ga pošlje njegova tvrda iz Dunaja. Plačati pa so morali njemu na roko polovico kupne svote. Na ta način je ogoljufal s svojim spretnim jezikom veliko število lahkovernežev, ki so dolgo časa zaman čakali na čudotvorne srajce. Nazadnje pa je nekdaj te sleparije prijavil policiji, ki je začela prebrisano goljufa zasledovati.

Stanovanjski problem. V nedeljo dopoldne se je vršil v beograjski mestni posvetovalnici kongres delegatov stanovanjskih najemnikov iz vse države. Delegati so poročali o obupnem položaju, ki se obeta stanovanjskim najemnikom s 1. januarjem in navajali konkretne slučaje, kako so hišni posestniki v raznih krajih že odpovedali stanovanja in občutno zvišali stanarino. Kongres je nadaljeval svoje delo tudi večeraj. Po zaključku izda predsedstvo komunikacije o sklepih. — Popoldne je bilo v dvorani Socialističnega doma predavanje najemnikov ki se ga je udeležilo samo okrog 200 oseb. Predsednik udruženja najemnikov Rebrić je otvoril zborovanje in očital članom malomarnost, ki je proti njihovim interesom tem bolj, ker se bliža kritični moment v stanovanjskem vprašanju. Govorniki so naglašali potrebo energičnega sodelovanja vseh najemnikov in skupnega nastopa proti akciji hišnih posestnikov.

Bivši policijski kapetan aretiran. Zadnji nedeljo popoldne je subotiška policija aretirala bivšega policijskega kapetana Andreja Maziča. Ta aretacija se je izvršila na zahtevo občinskega biležnika iz Stare Moravice, ki je obdolžil Maziča, da je na javnem mestu pred skupino ljudi na glas rekel: Živela republika, živel Radič! Kapetana Maziča so pripeljali najprej k biležniku v Staro Moravico, ki bo vodil prvi preiskavo in na to še le bo predan Mazič subotškemu sodišču.

V splozumu z ženo ubil moža. V Lipovljanih na Hrvatskem se je dogodil zločin, ki ima kaj čudno ozadje. Okrog 42 let stara žena kmetja Mijo Kulišića in mati dveh že oženjenih sinov, je pričela ljubavno razmerje s kmetom Viktor Tunčičem, ki je tudi že star nad 50 let. Stara zaljubljenca sta se dogovorila, da ubijeta Kulišića. Nekega večera je Tunčič v resnici ta sklep izvršil: skozi kuhinjsko okno je ustrelil svojega sosedo ter ga ubil. Umor je ostal dolgo časa nepojasnen, dokler naposled ni pokojnikov sin privedel zagrebške detektive, ki so ubijalca njegovega očeta brzo odkrili ter ga skupno z nezvesto ženo-maierjo zaprli.

Defraudant Pap pod ključem. Pred par dnevi je bil aretiran v Budimpešti subotiški defraudant Stevan Pap, čegar poverba v iznosu 1 milijona naših kron je svojčas vzbudila precej veliko senzacijo. Pap je sedaj izročen našim oblastem, da ga kaznujejo. Pap popolnoma priznava poverbo. Bil je uradnik subotškega davčnega urada. Radi pomanjkanja denarja je večkrat dvignil razne zneske iz blagajne, tako da je končno znašal deficit okrog 90 tisoč din. Iz strahu pred revizijo, ki bi mu prišla na sled, je pobral še preostali denar iz blagajne ter pognil na Madžarsko. Ker je vedel, da je prej ali pozneje prišel v roke policiji, je čas svoje svobode dobro izrabil ter zapravil že skoro ves denar.

Kako se gradi lička železnica. Za naš promet silno važna proga, ki bo vezala Hrvatsko s Splitom ter se imenuje kratko »Lička železnica«, bi morala že davno biti gotova, da se njeno izgotovitev nalašč ne zavlačuje. Sedaj, ko se bližamo volitvam, skuša vlada graditev proge izrabiti za agitacijo za svoje kandidate. Zato z vso močjo pospešuje dovršitev. Ker nima še novih tračnic, se polagajo stare, katere so vzete iz proge od Zagreba do Siska kot nerabne. Tračnice prevažajo od glavnega skladišča kmetije z vozovi na mesto, kjer se proga gradi. Ker ti voz niki dobro zaslužijo, vse sili za voznike, toda uprava sprejema samo take, ki se vpišejo v režimske stranke. Voznik

naloži na voz kvečjemu tri tračnice ter jih mora prepeljati v daljavo 20 do 30 km. Seveda na ta način graditev silno počasi napreduje. No, vladi ni za to, da se proga kmalu dogradi, glavno je za njo, da to graditev zlorabi za svojo agitacijo.

**Dr. Oetker-jev
pecivni prašek**

dobi se povsod ali pa v tovarni

Jos. Reich v Mariboru.

Svetla glava

iz Maribora.

Prvi veliki koncert Glasbene Matice v Mariboru je definitivno določen za dan 14. januarja 1925. Proizvajal se bo, kot smo že poročali, Mrtvaški ženini. V tem prekrasnem muzikaličnem delu velik-ga umetnika Dvoraka se venomer menjavajo soli in divnodoneči zbori, ki jih od začetka do konca spremlja globokozamišljena instrumentacija. Gospod ravnatelj Topič, ki bo delo dirigiral, je sicer že ponovno pokazal svoje izvanredne zmožnosti, vrhunec umetnosti pa bo delo dokazal pri prireditvi tega koncerta. Celo goro skrbi študij in truda prevzame pevovodja s tako kompozicijo in treba je silne vstrajnosti in velike požrtvovalnosti predno zamore stopiti dirigent s svojim delom pred kritično občinstvo. Samo pri takih velikih prireditvah se more v pravi luči opaziti znanje, spretnost in umetnost dirigenta. Dve uri bo delo lahko poslušala publika skladbo, katero je obdelala Glasbena Matica v treh mesecih po tri večere na teden. Vso kompozicijo je našel tako z zborom, kot z orkestrom in soli g. ravnatelj Topič sam. Če povemo, da je to Dvorakovo delo veliko večje in mnogo lepše kot vsaka opera, smo za reklamo tega koncerta povedali zadosti.

Zadeva Mikl—Zlahtič. O zagonetni zadevi Mikl-Zlahtič se veliko govori in piše, a vse te govorice in pisave so samo ugibanja. Glede Zlahtiča je znano toliko, da kažejo vsa dosedanja razkritja v umoru družine Mikl nanj kot na glavnega krivca, a on vse očitke odločno taji in zanika. Zlahtič po telesu ni orjak, ampak bolj slaboten človek srednje rasti. Miklovo lobanjo je z udarci skoro gotovo zdrobil Zlahtičev tovariš Čič, ki je pa do danes še na prostem. Z Zlahtičem je bila aretirana tudi njegova žena, o kateri so prvotno upravičeno sumili, da zna za zločin. Ženo so dne 22. t. m. izpustili iz preiskovalnega zapora, ker se je izkazalo, da jej mož glede krvave zadeve z Miklovo družino ni prav nič zaupal.

Miklova glava v novem loncu. Ako je kdo ubit od zločinske roke in je umrl radi poškodovane in razbite lobanje, potem mu pri raztelesenju vzamejo glavo, jo skuha, da se loči meso od kosti in potem je ta lobanja pri porotni razpravi porotnikom na ogled. Tudi Miklu so vzeli pri obdukciji razbito glavo. Razžagati je zdravniki niso mogli — ker je bila vsa zdrobljena, in cela pa ni šla v lonec, v katerem je jetniški paznik na dvorišču jetnišnice okroglega sodišča v Mariboru skuhal že bogzna koliko prebitih človeških glav. Za Miklovo glavo so morali nabaviti nov lonec. Ko je začela glava enkrat v loncu vode vreti, se je razširil po dvorišču tak smrad, da je pobegnil pred njim tudi kuhar človeških lobanj — jetniški paznik. Treba je namreč pomisliti, da je bil Mikl nad teden dni zakopan v gnoju in se je popolnoma zdrobljena lobanja najbolj navzela smradu iz gnojišča. Ubogi Mikl je zakopan — brez glave.

Nova aretacija v slučaju Mikl. Včeraj je bil aretiran in predan v jetnišnico mariborskega okrognega sodišča nek ključavničar, ki je zaposlen pri železnici. Aretirani je osumljen soudeležbe pri umoru družine Mikl.

P. Filip Benicij Perc, ravnatelj in vizitator III. reda v Mariboru, že od 19. t. m. ne mašuje. Dne 22. t. m. je bil v mariborski bolnišnici operiran. Priporočamo ga v molitev.

Božičnica Kat. omladine. Na Stefanovo priredi katol. Omladina božičnico v novi društveni dvorani v Splavarski ulici. Na dnevnem redu je petje in godba, deklamacije in slavnostni govor ter licitacija božičnega drevesa. Začetek točno ob 5. uri popoldne. K prav obilni udeležbi uljudno vabi odbor vse dobrotnike in prijatelje društva.

Krščanska ženska zveza v Mariboru je priredila preteklo nedeljo v Narodnem domu božičnico, katero je počastil s svojim obiskom tudi prevz. škof dr. A. Karlin. Slavnostni govor je imel č. g. mons. dr. Anton Medved. Krasno petje je vodil g. Hauptman, organist pri sv. Magdalen. Obdarovanih z denarnimi zneski je bilo 76 članic. Vsem, ki so pripomogli, da je božičnica tako lepo uspela, se predsedstvo najiskrenejše zahvaljuje.

Gostovanje našega gledališča v Varaždinu. Vodstvo varaždinskega »Intimnega teatra« je povabilo ravnatelja naše drame g. Bratino in g. Bukšekovo na gostovanje s Schönherrovo dramo »Onstran«, s katero stala ta dva umetnika gostovala tudi v Zagrebu z odličnim uspehom. Naša umetnika se odzoveta povabilu takoj po Novem letu.

Narodno gledališče. Danes, sredo, dne 24. decembra: Zaprt. — Četrtek, dne 25. decembra ob 15. uri: »Peterčkove poslednje sanje (kuponi). — Četrtek, dne 25. decembra ob pol 20. uri: »Pri treh mladenkah« (kuponi). — Petek, dne 26. decembra, ob 15. uri: »Mamzelle Nitouche (kuponi). — Petek, 26. decembra ob pol 20. uri: »Razpoko« (kuponi). — Sobota, 27. decembra: »Trubadur, kah« (kuponi). — Sobota, dne 27. decembra: »Trubadur«, Ab. C (kuponi). — Nedelja, dne 28. decembra ob 15. uri:

»Peterčkove poslednje sanje« (kuponi). — Nedelja, dne 28. decembra, ob pol 20. uri: »Pri treh mladenkah«, Ab E (kuponi).

Skiopitno predavanje o naših zimskih Alpah, ki ga je priredil Odsek amaterfotografov Slovenskega planinskega društva v Narodnem domu v Mariboru v petek po svojem občnem zboru, je jako lepo uspelo. V nadenournem predavanju se je pokazalo 73 slik iz Savinjskih Alp, Kamniškega predgorja, Karavank in Triglava, h katerimi je predavatelj podajal natančen popis. Posnetki izvirajo od vojski padlega prvaka amaterfotografov g. Bogumila Brinška ter so povečini kolorirani. Priporočamo, da se razna društva in šole potrudijo, da pridobijo Odsek amaterfotografov SPD v Mariboru, da jim priredi tako predavanje, kar je odsek po izjavah rad pripravljen storiti.

Zastupljenje s klobasami. Pokvarjene klobase je jedla Josipina Schönbacher in se z njimi zastrupila. Rešilni oddelek jo je prepeljal v javno bolnico, kjer so jej oteli življenje.

Čudno pobiranje podpisov. Po mariborski okolici rajajo štirje Srbin, ki se izdajajo za invalide. Njih invalidnost je pa malo sumljiva, ker se vsi štirje poslužujejo enih bengelj. Pri eni hiši ima berglje manjši, pri drugi pa že večji »invalid«. Pri posameznih hišah zahtevajo po 10 din. in podpis. Zahtevajo pa podpise z besedami: »Dajte nam podpis za kralja!« Smo radovedni, če je g. velikemu županu to zlorabljanje kraljevega imena znano in ali je oblast kaj ukrenila, da se stvar preišče in te romarje odpošlje tja, kamor spadajo.

Vandalizem v gradu. Vkljub opetovani nujni prošnji, naj bi publika varovala umetnine in podobe v grajski veži, je nekdo v nedeljo, dne 21. decembra, popoldne zopet na vandalični način poškodoval tri kipe. To je znak čustvene sirovosti, ki ni častna za publiko. Posestniku grada je mnogo do tega, da bi se našli ti podli elementi, katerim ni sveta niti tuja posest, niti umetnost. Radi tega je pripravljen plačati 250 din. nagrade tistemu, ki te lopove dožene in mu jih naznani.

Načelstvo oblastne strokovne zadruge brivcev, lasničarjev, frizerjev in sorodnih strok v Mariboru naznanja vsemu slavnemu občinstvu in vsem članom in pripadnikom v Mariboru, da so brivnice in damski frizerski saloni na božični dan dne 25. decembra od pol 8. do 12. ure odprti, na Stefanovo, dne 26. decembra, pa celi dan zaprti. Ravnotako so brivnice in damski frizerski saloni na dan starega leta, dne 31. decembra, odprti celi dan do 22. ure, na Novega leta dan dne 1. januarja, pa celi dan zaprti.

Pisarniško službo razpisuje Zgodovinsko društvo v Mariboru. Poleg tekočih pisarniških poslov bo treba pisati kataloge za arhiv in muzej. Delo bi bilo omejeno za sedaj na dve uri v popoldanskem času. Plača od ure po 10 D. Zahteva se neprikorno življenje, vestnost, lepa in razločna pisava, izurjenost v strojepisju, srednješolska ali vsaj meščansko-šolska predizobrazba. Reflektanti naj se javijo z lastnoročno pisano vlogo na Zgodovinsko društvo v Mariboru, Koroška cesta 10, ter navedejo svojo sedanjo ali prejšnjo službo, šolsko predizobrazbo in katere jezike še poleg slovenščine kolikor toliko obvladujejo. Obvlada slovenščine mora biti popolna. Prijave se sprejemajo do vključno 4. januarja 1925.

Književnost.

»Naš dom«, list za mladinsko prosveto, št. 11 in 12, je izšla s to-le vsebino: 1. Roka, ki sega v bodočnost. 2. Družina in naše dekleške organizacije. 3. Spoznanje (pesem). 4. Naš oder. 5. Ko vozijo oblaki (pesem). 6. Katoličanstvo v Srbiji. 7. Mežiška dolina. 8. Novemberske noči (pesem). 9. Kralj noči (povest, nadaljevanje). 10. Drobiž: Obnovi »Vaško lipo«, ogledalo dekleških zvez, Poroka v Črni gori, Društveni vestnik. — »Naš dom« izhaja v l. 1925 mesečno in stane celoletno 12.50 din. Naročite ga: Maribor, Aleksandrova cesta 6 I.

»Naš Dom« prinaša splošno prosvetno sestavke, ima lep prostor pod »Vaško lipo«, kamor vabi slovenske fante. Za dekleta je zgradil »Dekliški vrtec«, kjer vzgaja rožice — čednosti, da jih dekletom podari, da bo slovensko dekle! Zdaj je prišla k nam dobra misel, katere se v novem letu ne boste kesali: Takoj naročim »Naš Dom«, saj stane le 12.50 D za celo leto in izhaja v Mariboru, Aleksandrova cesta 6-II.

Nove knjige. Janko Kersnik: »Agitator.« Roman »Prosveti in zabavi« 8. zvezek. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga. Cena broš. 18 din., vez. 23 din., pošt. 1.25 din. Nova izdaja Kersnikovega romana »Agitator« je izšla v jako primerni dobi. Pravkar vrše se volilno gibanje nam pomaga primerjati z našimi volilnimi borbami pred 50 leti, ko so se narodno zavedni Slovenci nahajali v najhujšem boju z nemškutarijo. »Agitator« podaja verno sliko takih volitev z vsemi mogočimi spletkami, intrigami in čudnimi zvezami, s katerimi si pomaga do zmage nemškutar Meden, medtem ko narodni kandidat Hrast odstopi. — Schönherr: »Zemlja.« Življenjska komedija v treh dejanjih. Poslovenil M. Skrbinek. »Oder«, zbirka gledaliških iger 8. zvezek. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga. Cena broš. 15 din., pošt. 75 para več. Schönherrjeva drama »Zemlja« je zajeta iz pristnega kmečkega življenja. Pisatelj je hotel v »Zemlji« pokazati kmetkega človeka v njegovi veliki ljubezni do zemlje in v hrepenenju po lastnem kosu zemlje. »Zemlja« je drama polna učinkovitih scen. Našim diletantskim odrom bo izredno dobro došla.

?Ali sem že obnovil naročnino?

LISTEK.

Slovenske gorice.

Opis. — M. Ljubša.

Č. Spodnje Slovenske gorice so s prejšnjim zvezkom z nizkim prehodom med Stajngrovo in Ločkim vrhom z ravno občrtano mejo, leže med Pesnico in Ščavnico in segajo do Ljutomerskih gor. Ali kje se končajo Slovenske gorice v ožjem pomenu in kje se začnejo Ljutomerske gorice, to vprašanje potrebuje posebnega pojasnila, ker so pisatelji različnega mnenja.

Nemec Puff je prepotoval cele Slovenske gorice na vse strani in kot tujec oznanjal njih krasoto obširnemu svetu. Bil je mogoče do danes najboljši poznavalec tega »šlajerskega raja«, ker je tudi povsod za vse povpraševal. V svojem spisu Marburger Taschenbuch 1859, str. 6, pravi, da se ločijo Slovenske gorice od Ljutomerskih po črti iz Ormoža do Lokavc. Šuman pa začenja Ljutomerske gorice že s Sv. Antonom v Slov. gor., ko pa jih kolekar SKZ za leto 1914 enkrat začne ob Grincih oziroma Možanjcih ob Pesnici in pri Bučkovcih ob Ščavnici, drugače pa jih omejuje s politično mejo med gornjeradgonskim, ljutomerskim in ptujskim ter ormoškim sodnijskim okrajem, kar se od prvega naziranja dosti ne razločuje. Na severu bi tedaj delal mejo gornji del Turje na jugu pa Savski potok.

Ker pri naši razdelitvi ne gre za politična naziranja ampak za določbe, ki se ozirajo na temeljno vprašanje, to se pravi: ker poznamo cele Slovenske gorice, le kot zemljepisno celoto označeno po svojem površju kot skupino gričevja, moramo posamezne dele omejevati z vodami, oziroma dolinami. Pri nasprotnih nazorih sem se obrnil na domačine, ki so vendar v prvi vrsti zmožni povedati ljudski nazor, ki se mora vpoštovati. In ti so označili mejo med Spodnjimi Slovenskimi goricami in med Ljutomerskimi goricami enako skoraj, kakor svojčas dr. Puff. Tomaževske gorice se ne prištevajo več. K Ljutomerskim goricam štejemo: Stara cesta, Desnjak, Lahonci, Stanovna in Litmerk. Potem je tedaj meja med Ljutomerskimi in Spodnjimi Slovenskimi goricami ali zadnjih vzhodna meja potok Lešnica od svojega stoka v Dravo pred Ormožem do svojega izvira pod Desnjakom, na severni strani pa spodnji del Bukovnice do Ščavnice.

Najvišji vrh v Spodnjih Slovenskih goricah je Senčak, 341 m, mejaš treh okrajnih poglavarstev in štirih sodnih okrajev, najnižja točka ob Ščavnici 183 m pri izstoku Turje-Bukovnice v Ščavnico; srednja višina: 267 m; vendar so v glavnem grebenu in tudi v stranskih razni vrhovi 300 m in čez visoki.

Prof. J. K. Vreže.

Zgodovina zvonov.

O milem, vrlem prijatelju človek rad kaj dobrega sliši. Vse ga zanima, kar mu poveš, in te še sprašuje, če bi mu znabiti ne bil pozabil, kaj povedati. Kje je bil rojen, kdo so njegovi starši, kakšen je njegov domači kraj, kako je rasel in se likal, kako se mu godi in je-li zdrav ter še mnogo drugega bi rad poizvedel o njem.

Zvonovi so naši taki mili, vrli prijatelji. Spremljajo naš od zibel do groba in še tje v dolgo večnost so naši angeli varuhi, ki nas opominjajo in svarijo, k dobremu napeljujejo in hudega varujejo, so posredovalci naše časne sreče in večne slave, oznanjevalci božjih nauk, voditelji k Bogu in Mariji, naši tolažniki in vrli pomočniki. Zato jih ljubimo in smo ponosni nanje in zato jih poslušamo in se ravnamo po njih, ko nam resnobno-milo donijo in govorijo »dum trahor, audite. Vivos voco, venite = Oglašam se, poslušaj me. Kličem te, potrdi se! Zato pa nam je tudi ljub razgovor o njih, jih opevamo v pesmih ter pozdravljamo in proslavljamo v navdušenih besedah. Še posebe pa vsakogar zanima odgovor na vprašanje, kako in kje so nastali, kdo jih je izumil, kako so rasti in prišli do današnje oblike, prijetnega in veličastnega glasu ter tako ogromne velikosti.

Pradedje naših zvonov segajo daleč nazaj v zgodovino človeškega rodu. Že stari Judje so poznali in rabili drobne zvončke, s katerimi so krasili robeve velikodušnostnega plašča. K službi božji pa so vernike klicali in jim jo naznanjali s pozavnami. Prvi kristjani so rabili v ta namen za to pripravne deščice, na katere so udarjali s kladivom; včasih so združili tudi več različnoglobnih deščic, kakor jih ima današnji klopotec in raglja ali ropotec. Ob najhujšem preganjanju, ko so se morali k službi božji zbirati v temnih gozdovih, na visokih gorah in na globokem morju, najčeste pa v podzemeljskih globinah ali katakombah, takrat pa so jim bile še te deščice zabranjene in so se morali posluževati klicarjev in letalcev ali monitorjev in kurzorjev. Ko pa je cesar Konstantin 313. leta dal kristjanom prostost in je proglasil krščansko vero za v celi državi dovoljeno in veljavno, so zopet vpeljali že omenjene deščice, ponekod pa tudi pozavne.

Začeli so pa tudi že v tem času z izdelovanjem malih škrobotcev iz bron in srebra. Sv. Gregor (okoli leta 600) pripoveduje, da je prinašal neki menih sv. Benediktu vsakdanjo hrano v njegovo samoto in ga s takim škrobotcem opozarjal na njo. Ščasom so začeli tem zvončkom dajati večjo obliko in so se tekom stoletij izluščili iz teh prvotnih malenkostnih začetkov današnji zvonovi. Pa kako je to šlo?

Nekaj časa so bili na železne plošče in s tem dajali znamenja. Nato so zbili po dve taki ploščici, da po-

stane glas močnejši in različnejši, in nazadnje še celo po tri. Še dandanes se nahajata dva triploščnata zvon v Edinburškem in Kolinskem muzeju. Menih sv. Kolumban († 615) je prepotoval Švico povsod krščanstvo oznanjajoč s pločevinastim zvončkom je ljudstvo vabil k svojim govorom in k službi božji. Še dolgo so shranjevali v župni cerkvi mesta Bregence v Vorarlbergu, a sedaj se nahaja v stolnici Št. Galena v Švici in je tedaj okoli 1300 let star. Na Bavarskem imajo še danes dva globoki skledi podobna železna zvona in enega, ki je vlit iz štirih železnih plošč.

Zraven tako skovanih železnih zvonov so pa že tudi zgodaj začeli jih vlivati iz bron in sicer posebno pod vplivom irskih menihov, ki so častili kot začetnika in obenem kot patrona ali zaščitnika je umetnosti 460. leta umrlega irskega kneza sv. Forkerija. Toda le počasni je prodiral vpeljavanje in rabljenje takih zvonov izven samostanov, tako, da so bili še koncem 6. stoletja nekaj silno redkega in občudovanega. V zgodovini takomenovanih Bolandistov najdemo zapisano, da je leta 615 oblegel Klotar mesto Sex na Francoskem. V najhujši sili je dal tamošnji škof Lupus zvoniti z vsemi zvonovi cerkve sv. Štefana. Sovražnik kaj takega še nikoli ni slišal; mislil je menda, da so to glasovi izpod neba, in je v groznem strahu odbežal s svojimi četami. — Cerkev sv. Petra v Rimu je dobila tri bronaste zvo- ne okoli l. 755. Kakih 50 let pozneje so na zapadu že splošno začeli take zvonove rabiti. Vzhodnja cerkev se je z njimi seznanila še le v drugi polovici devetega stoletja, ko je beneški vojvoda ali dož Orso I. daroval cesarju Mihaelu III. dvanaest bronastih zvonov za veličastno Zofijino cerkev v Carigradu.

Z upeljavo zvonov je v ozki zvezi zidanje cerkev. Treba je bilo namreč misliti na primerne prostore, kamor bi jih obešali, da se boljše slišijo in lažje rabijo. Ponekod so jim določili v cerkveno steno izdolbene prostore ter tudi odprtine v nad cerkveno streho podaljšanih zidovih, kakor se to še dandanes nahaja v nekaterih italijanskih in španskih cerkvah; drugod pa so začeli zidati potrebne stolpe v nekoliko oddalji od cerkve, kakor se to vidi na mnogih krajih. Pri novih gotških in romanskih cerkvenih stavbah pa so jemali te stolpe tudi že v prvotni načrt, tako, da je postal zvonik bistveni del in poseben kras cerkve ter pravi ponos vsega okraja. Tekmovali so trgi, vasi in mesta, kdo bo imel lepši in višji zvonik ter večje in imenitnejše zvonove.

Že v sredini 11. stoletja so se ponašali v Hildesheimu s 56 meterskih stotov težkim zvonom Kantabona. Olomuc je dobil 172 centov težkega, 157 stotov težkega pa je sprejela cerkev sv. Štefana na Dunaju leta 1771.; ona sv. Petra v Rimu pa leta 1775. Zvon v Milanu tehtal 162, oni iz Francozom odvzetih kanonov leta 1876 vlit zvon v Kölnu pa 293 stotov. Največ zvonov in največje zvonove pa ima Rusija in je najbolj ponosna na svojega velikana »carja« v Moskvi, ki tehtal neverjetno težo 2128 stotov in je tedaj šestinpedesetkrat težji kot naš največji novi zvon mariborske stolnice.

In da še to omenim! Zvonove krmijo ali pripravljajo iz mešanice, v kateri je 77—80 odstot. bakra in 20 do 23 odstot. cina (naši novi v stolnici 70 odstot. bakra in 22 odstot. cina). Od prve mešanice in pa od oblike ter pravega razmerja med zvonovo visokostjo, obsegom in debelostjo je odvisna lepota in čistost zvonovega glasu. Že v 13. stoletju so rekli, da mora imeti dober zvon tri glase: spodaj vodilnega, v sredini in na vrhu pa oba spremljajoča; v 17. stoletju pa je zapisal zvonolivar F. Hemony, da se morajo slišati iz dobro vlitiga zvona tri oktave, dve kvinti in ena terca.

To je tedaj kratka zgodovina naših milih prijateljev. Njih pradedje so pozvali pri Izraelcih, glasilne deščice in ropotei ter človeški klicarji ob času krvavega preganjanja prvih kristjanov in škrobotci ter pločevinasti zvončki in železne plošče do 6. stoletja po Kristusu. Iz teh so nastali globokim skledam podobni železni zvonovi in vlitki iz bakra in cina. Dobivali so vedno lepše, večje in popolnejše oblike in so jim začeli zidati veličastne nebotične stolpe — zvonike.

Lepo ubrani zvonovi so postali naš ponos in so bili vedno naši mili prijatelji. Pa prišla je strašna svetovna vojna tudi nad nje, pobrala, odpeljala in razbila ter za Bog ve kaj vse jih je uporabila. Ubogo ljudstvo, ki si jih je bilo s tolikimi žrtvami nabavilo in se je z njimi lahko ponašalo, je godrnjalo, žalovalo, mlo tožilo in solze prelivalo, pa si ni moglo pomagati. Dati so jih morali!

Pa kakor po strašni burji zopet ljubo solnce posije in se nam še lepše zdi in kakor je napočilo za Velikim petkom velikonočno jutro z veličastnim aleluja-spevom, tako je končala tudi grozna vojna in napočil je mir, zasijalo nam je ljubko solnce drage svobode in začelo se je na vseh koncih in krajih novo življenje in veselo prenovljenje. Četudi težko, a vendar so se odločili dobri

ljudje, da zopet vzbudijo dolgo pogrešane vrle prijatelje, da zopet dobijo nove zvonove, ki jim bodo delali kratek čas kakor nekdanj, jih zopet klicali k molitvi, vabili k službi božji ter klicali bližnjemu in še posebno našim ljubim rajnim na pomoč. In zopet se oglašajo čez hrib in čez plan ter zopet veselo prepevajo hvalo večnemu Bogu, kličejo ljudstvo, zbirajo duhovništvo, žalujejo za rajnimi in poveljujejo Gospodove dneve, lomijo strele, lenuhe budijo ter krvoločne mirijo.

V Mariboru zapojejo letošnje božične praznike od treh strani v zbranih zborih novi zvonovi. Dobila jih je 15. oktobra t. l. cerkev Brezmadežne pri č. šolskih se- strah ter jim je pripravila srčkan sprejem in krst ter veličastno proslavo po vodilnih besedah:

Spletajmo vence Večnemu v slavo! — Rožna kraljica, ti sprejmi naš dar — in ga položi v srčna zahvalo — svojemu Sinu na rajski oltar!

Dne 7. decembra t. l. je v veličastnem spremstvu pripeljalo 15 parov najlepših konj pet krasno izdelanih in čudno mlo donečih zvonov do bazilike Matere Milosti, kjer jih je kar najslovesnejše krstil presvitli škof dr. A. Karlin na imena: sv. Jožef, sv. Frančišek Serafi., sv. Anton Pad., sv. Filomena in sv. 14 svetnikipomočniki.

V nedeljo, dne 21. decembra t. l. pa se je novodošlim trem velikanom stolne cerkve na čast vršila slovesnost, ki Mariborčanom pač nikdar več iz spomina ne izgine. V zgodnji uri so jih vozili po najlepših mestnih ulicah, jih slovesno pozdravili ob vходу v Orožno ulico ter v veličastni procesiji spremili okoli stolnice pred škofijsko palačo, kjer so bili posvečeni presv. Trojici, sv. apostolu Andreju in pa presv. Srcu Jezusovemu, ki je upanje umirajočih.

Od vseh strani se tedaj zglašajo te dni mili novi prijatelji in pojejo presrčno, mlo in mogočno svoj božični slavospev z gloria in excelsis Deo = čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje. Le naj pojejo glasno in lepo in stoletja tako, in nas naj kličejo in vabijo, opominjajo in priganjajo, da vselej in povsod Boga na višavah častimo in da skrbimo za to, da vlada mir med domačimi, mir med sosedi, mir po deželi in mir po državi. Bog daj, da se sliši njih glas v vsako vas in tudi v vsako srce, ter da se ljudje po njem ravnaajo! Oglašam se, poslušaj me; kličem te, odzovi se!

Vesele božične praznike!

želijo vsem svojim cenjenim odjemalcem sledeče tvrdke:

FRANJO FERK,
sedlar in lakirnik, Maribor, Jugoslovanski trg 3
Vsakovrstni vozovi v zalogi.
Solidna postrežba! Zmerne cene!

FR. ZINAUER,
izdelovatelj štamplij,
MARIBOR, Aleksandrova cesta 43, (dvorišče).

IHL in KUHAR,
modna in inmanufakturna trgovina
MARIBOR, Aleksandrova cesta 9.

BL. ROGINA vdova,
krznarstvo, Maribor, Gosposka ulica 26.
kožuhovina, izdelovanje čepic, najcenejša
popravljalnica za kožuhovino.

MARTIN FILIPIČ,
mesarija
Maribor Gosposka ulica.
Prvovrstno blago. Solidna postrežba.

REZI VAŠL,
Damski modni salon — Maribor, Stolna ulica 2,
se priporoča cenj. damam: najmodernejša fazona,
prvovrstna izpeljava, zmerne cene.

JOSIP MISLEJ,
pekarna
Maribor, Koroška cesta 21.

JOS. WAIDACHER,
trgovec s čevlji, Maribor, Slovenska ulica 6,
vošči vsem cenj. odjemalcem vesele božične praznike
in srečno novo leto! Priporočam za praznike in novo
leto svojo bogato zalogo, damam in gospodom, luk-
sus in trpežne čevlje, čevlje za deco in za hišno rabo
v veliki izbiri. Zmerne cene. Gamaše iz kože lastnega
izdelka.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi
FRANJO MAJER,
manufakturna trgovina, Maribor, Glavni trg 9,
in se priporoča nadaljni naklonjenosti.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi
STRAUSGITL DED. in DRUG
parna pekarna, Maribor, Glavni trg.
in se priporoča nadaljni naklonjenosti.

J. LAUFER,
kolonijalno in špecerijsko blago, hišna in kuhinjska
oprava, — Maribor, Aleksandrova cesta 23,
in se priporoča nadaljni naklonjenosti.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi
ADOLF in MARIJA KOSS,
trgovec z južnim sadjem, Maribor, Glavni trg.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi
JAKOB LAH,
Maribor, Glavni trg 2.
in se priporoča nadaljni naklonjenosti.

M. KLEMŠE,
Damski modni atelje, Maribor, Aleksandrova c. 12.
cenj. odjemalcem vesele božične praznike in srečno
novo leto! Priporočam se za prihodnje leto!

LEGAT IVAN,
zaloga pisalnih strojev in razmnoževalnih aparatov
Maribor, Vetrinjska ulica 30.

:: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru ::

Išče se vinicar. Prvovikne moči naj pošljejo ponudbe a spričevali v prepisu (ki se ne vračajo), ali se naj osebno predstavijo pri posestvu »Poznanovec«, pošta Zlatar, Hrvaško. 781 2-1

Inkasiranje terjatev in opominjanje prevzema »Posredovalec«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23.

Trgovina z mešanim blagom z velikim krogom odjemalcev, dobro uvedena, obenem s sortiranim blagovnim skladiščem, se prodaja v Krapinskih Toplicah, oziroma se da od 15. januarja na več let v najem. Stanovanje z vrtom na razpolago, za odplačilo se zahteva do 100 tisoč dinarjev, za ostalo ugodni plačilni pogoji. Samo resnimi reflektanti stopi po osebnem pregledu rad v dogovore lastnik Jurkovič Fran, Krapinske Toplice. 779 6-1

Hotel, velika enonadstropna zgradba s krasnimi parketiranimi sobami, v pritličju restavracija in kavarna, veliki vrt, oddelek za garažo itd., vse v novem stanju, brez incentarja ali po razumu z inventarjem, v dobro obiskanem kopališču Krapinske Toplice, se prodaja pod ugodnimi plačilnimi pogoji za 1.250.000 dinarjev. Po osebnem pregledu stopa v dogovor posestnik Franjo Jurkovič, Krapinske Toplice. 780 6-1

Ali že veste najnovejše? Da sva midva, Nežka in Ivan Zorec, prevzela staroznano gostilno »Mesto Trst« na sproti javni bolnici, kjer nudiva svojim gostom najboljša topla in mrzla jedila in pristno domačo kapljico, dalje da o praznikih, na Silvestrov večer in na novega leta dan igra priljubljena godba. Prosiva za obilen obisk, vesele praznike in srečno novo leto želeči!

Spoominiaite se Dilaške večerje!

POZOR!

Samo 300 D franko na dom!

Ta garnitura kuhinjske posode je iz najboljšega aluminija; snežno bela in desetletja trpežna. Dobavlja se proti predplačilu ali povzetju.

Cenik brezplačno. Inzerat priložiti. Ako ne ugaja, se vzame radevolje nazaj.

„SAVA“

občna zavarovalna družba, Maribor, Aleksandrova cesta 43,

požar, lom stekla, lom strojev, vlom, toča, nezgode, avtotriptik, avtokaska, jamstvo.

Razglas prodaje.

V konkurzni stvari bivšega trgovca Antona Tonejc v Mariboru prodaja se pod roko posestvo vl. št. 103 k. o. Razvanje, obstoječe iz zemljiških parcel št. 849 njive s površino 83 m², 851 njive s površino 69 a 70 kvač. met. in 852 travnika s površino 12 a 98 m².

Ponudbe sprejema do 15. januarja 1925 konkurzni upravitelj dr. Ferdo Lašič, odvetnik v Mariboru, in je konkurznemu komisarju pridržana pravica, da ponudbo sprejme ali odkloni. Obenem s ponudbo je položiti v roki konkurznega upravitelja varščino v znesku 2000 din. za ev. škodo, vsled odstopa od ponudbe.

Natančnejša pojasnila daje dr. Ferdo Lašič, odvetnik v Mariboru, Marijina ulica 10.

Maribor, dne 19. 12. 1924.

Dr. Ferdo Lašič,

upravitelj konkurznega sklada Antona Tonejc.

Občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu.

Glavni zastop: Maribor. Leta 1923 izdano 22.440 življenjskih polic za kapital preko dva tisoč milijonov din.

Pijanost ozdravi

hitro, brez vednosti pijanca »Abstinental« Steklenice po 30, 50, 80 in 140 din., ako se plača naprej po priporočnem pismu in še 20 din. za zamot in poštnino.

Gesellschaft für chemische und metallurgische Industrie m. b. H., Wien XIII 2, Wistringasse 5.

Velika izbira

praktičnih in najcenejših božičnih in novoletnih daril

kakor: manikure, ročne torbice, potne opreme, kovčesi, dežniki, palice, galanterija, srebrnina jedilno orodje, --- parfumerija, družabne igre ---

igrače.

Poseben oddelek za moško perilo: bele in modre srajce, spalne srajce, spodnje hlače, žepne rute, ovratnike, samoveznice, nogavice, rokavice, dokolenice, trikotaja, jum erji, sweaterji i. t. d.

Velika izbira okraskov za božično drevo!

Gaspari & Faninger

Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Najboljša in najcenejša darila za Božič in Novo leto

se dobijo samo v galanterijski trgovini

Josip Milinarič, Maribor, Glavni trg št. 17.

Pri nakupu od Din. 100— dalje 5 odstot. popusta

Kdor v »Straži« oglašuje, uspeha gotovo se raduje!

Predivo kupuje po najvišjih cenah ali zamenja za gotove vrvi trdka Ivan N. Adamič, Maribor, Vetrinjska ul. 20. 613

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ul. št. 1-I. 107

CUNJE

brojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glazevino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s katerimi odpadki in vilitina.

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

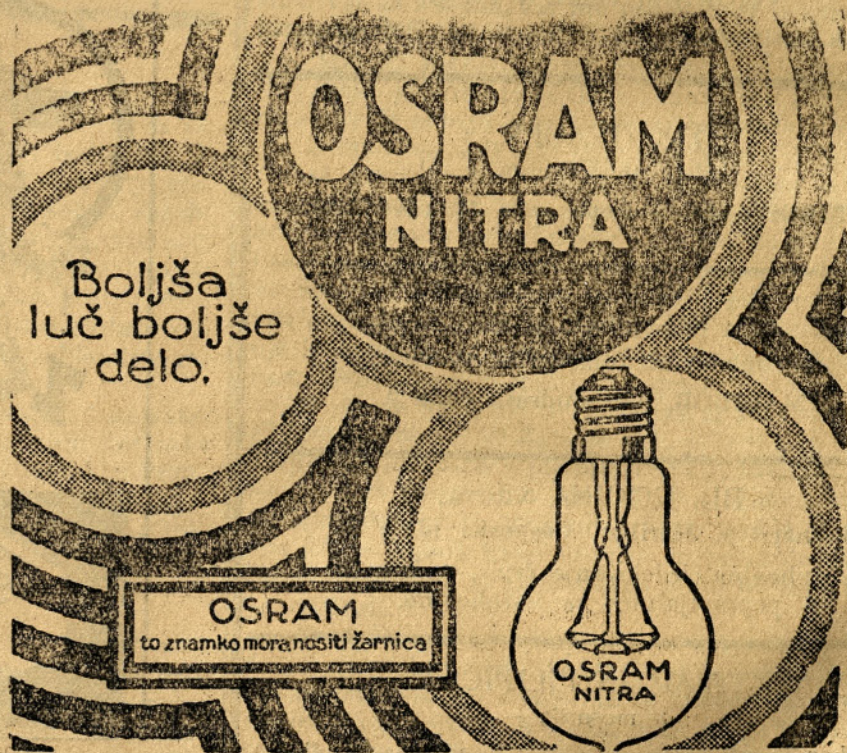
F. Voršič-a naslednik,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

Za zimo so najboljše! Cenik brezplačno!

KARO-ČEVLI MARIBOR, 19 Koroška c. 19

Denar naložite

najboljše

pri

najvarnejše

Spodnještaterski ljudski posojilnica r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.